

ФОРМУВАННЯ М'ЯСНОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ АНГУСЬКИХ БУГАЙЦІВ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ВІКУ ВІДЛУЧЕННЯ

О.М. Жукорський, канд. біол. наук

Українська академія аграрних наук

Дослідження проводили з метою визначення впливу відлучення ангуських телят у віці 4, 6 і 7 місяців на формування їх м'ясної продуктивності і забійних показників. Рано відлучені телята мали вищий середньодобовий приріст від народження до 18-місячного віку ($P < 0.05$), ніж стандартно-відлучені у 6 - 7 місяців та високі забійні якості

Ключові слова: підсисний період, ефективність відгодівлі, бугайці, контрольний забій.

Організація і тривалість утримання телят після народження на підсисі є однією із визначальних складових у річному циклі виробництва яловичини в м'ясному скотарстві. Годівля молоком збільшує потребу в додаткових кормах і додаткових витрат енергії, білку та інших поживних речовин в раціонах корів. Найпростіший спосіб зменшити потребу в кормах полягає в скороченні тривалості утримання телят під коровами на підсисі. Такий підхід може дати скорочення кормів на третину в залежності від продуктивності корови. Рано відлучені телята можуть досягнути адекватних норм росту, якщо мають відповідне забезпечення повноцінною годівлею. У віці 3-4 місяці телята споживають значну кількість фуражу, а у віці 6-7 місяців – приблизно половину того, що споживає корова [1]. Проте тривалість підсисного періоду також залежить від сезону отелення корів, якості пасовищних кормів і тривалості пасовищного утримання, абіотичних факторів середовища, маркетингової ситуації в сезоні, а також географічного розташування ферми [2, 3]. Тривалість підсисного періоду впливає на ефективність відгодівлі молодняка [4,5], забійні показники [5] та якість отриманої яловичини[6].

Оскільки вибір системи вирощування молодняка м'ясних порід залежить від багатьох чинників, метою проведених досліджень було визначення впливу тривалості періоду утримання телят на підсисі перед постановкою на відгодівлю на забійні показники у бугайців.

Матеріал і методика досліджень. Дослідження проводили на поголів'ї помісних бугайців другого покоління генотипу чорно-ряба × ангуська, народжених в період лютого – березня і розділених на три групи, по 10 голів в кожній. Групи були сформовані за принципом підбору тварин – аналогів за терміном народження, походженням і живою масою при народженні: I група – тривалість підсисного періоду, 4 міс.; II група - 6 міс.; III група - 7 міс. В період підсису враховували такі показники: жива маса телят при народженні, щомісячний приріст живої маси, витрати кормів. Годівля для всіх груп тварин однакова, нормована у відповідності до потреби в кожний віковий період згідно норм [7].

Оцінку м'ясної продуктивності тварин проводили на основі результатів контрольного забою [8].

Результати досліджень. Жива маса телят при народженні склала 30,0-30,9 кг. На період завершення підсису в 4,6,7, місяців жива маса тварин зростала від 149,9 до 235 кг. Вищу живу вагу мали бугайці I групи у всі вікові періоди, починаючи із шестимісячного віку (рис.1). Причому, у шість та вісімнадцять місяців ця різниця між II і III групами була достовірною ($P < 0,001$; $P < 0,05$ і $P < 0,05$; $P < 0,05$ відповідно). У 7 місяців, коли були відлучені бугайці III групи, різниця між ними і тваринами I групи склала 18,9 кг ($P < 0,05$), а бугайці II групи були легшими на 22,4 кг ($P < 0,001$). Розрахунок [9] еталонної живої маси у 210 днів показав, що тварини, відлучені у чотиримісячному віці, мали живу масу в цей віковий період на 14,5 кг вищу еталонної (табл.1). Цей показник у бугайців, відлучених у 6 місяців, був практично на рівні отриманому в досліді. Одержані результати свідчать про те, що використання фуражу бугайцями в цей віковий період є значно ефективнішим, ніж використання молока й фуражу.

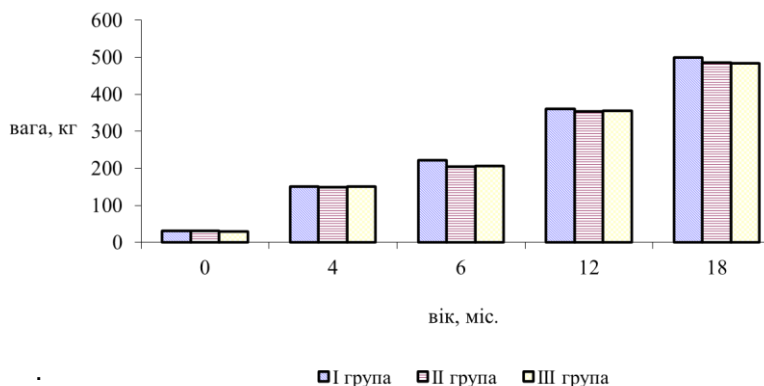

Рис. 1. Динаміка живої маси

У перші 4 місяці підсишу в динаміці приросту живої маси між групами достовірних відмінностей не виявлено (табл.1). Проте, у всі вікові періоди перевага тварин, відлучених у віці 4 місяців, є значною. Причому за весь період, від народження до 18 місяців, ця різниця вірогідна ($P < 0,05$). Тіж закономірності спостерігаються і в показниках абсолютного приросту маси тіла у всі вікові періоди досліду.

Таблиця 1. Показники росту тварин, n=10

Показник	Група		
	I	II	III
Жива маса при народженні, кг	30,5 ± 0,85	30,9 ± 0,94	30,0 ± 0,87
Жива маса при відлученні, кг	149,9 ± 12,3	204,0 ± 3,97	235,0 ± 5,22
Жива маса в 7 міс., кг	253,9 ± 5,88	231,5 ± 4,15**	235,0 ± 5,22**
Еталонна жива маса в 210 дн., кг	239,42 ± 7,19	232,85 ± 4,62	235,0 ± 5,22
Середньодобовий приріст, г:			
0 – 4 міс.	990,8 ± 36,42	980,7 ± 19,03	999,1 ± 32,12
0 – 6 міс.	1065,3 ± 23,47	961,6 ± 22,01**	968,7 ± 37,37*
0 – 7 міс.	1081,6 ± 34,3	955,3 ± 20,12**	976,3 ± 25,8
0 – 12 міс.	902,8 ± 10,35	885,7 ± 8,87	888,3 ± 10,6
0 – 18 міс.	859,5 ± 11,35	833,3 ± 6,07	833,0 ± 5,76
12 -18 міс.	772,1 ± 39,89	728,5 ± 20,91	720,4 ± 23,89
Абсолютний приріст, кг			
0 – 4 міс.	119,4 ± 4,27	117,7 ± 2,28	120,0 ± 3,90
0 – 6 міс.	191,8 ± 4,23	173,1 ± 3,95**	175,2 ± 6,87
0- 7 міс.	223,4 ± 5,70	200,6 ± 4,22**	205,0 ± 5,43
0 – 12 міс.	329,6 ± 3,8	325,2 ± 3,89	325,7 ± 4,11
0-18 міс.	468,6 ± 6,17	454,1 ± 3,28	454,0 ± 2,74*
12-18 міс.	139,0 ± 7,18	128,9 ± 4,54	128,3 ± 4,64
відлучення – 18 міс.	349,2 ± 6.65	281,0 ± 3,56**	249,0 ± 5,82*

* $P < 0,05$, ** $P < 0,001$

У 18- місячному віці найвищу живу масу мали бугайці, яких утримували на підсисі протягом чотирьох місяців. Проте ця різниця склала лише 3%. Проведений контрольний забій показав, що три-

валість підсису суттєво не впливає на забійні показники. Подовження підсисного періоду з 4 до 7 місяців вплинуло на вихід внутрішнього жиру із туші (табл. 2), за іншими показниками спостерігається тенденція до їх збільшення із скороченням тривалості підсисного періоду до чотирьох місяців.

Таблиця 2. Забійні показники та морфологічний склад правих півтуш, n=5

Показник	Група		
	I	II	III
Жива маса у 18 міс, кг	496,6 ± 6,13	488,8 ± 0,89	487,8 ± 4,16
Передзабійна жива маса, кг	486,4 ± 3,33	480,2 ± 1,34	478,4 ± 3,70
Маса туші, кг	277,5 ± 3,12	272,6 ± 0,83	271,9 ± 2,21
Маса внутрішнього жиру, кг	12,2 ± 0,33	12,68 ± 0,43	13,22 ± 0,23*
Вихід туші, %	57,05	56,78	56,83
Вихід жиру %	2,5	2,64	2,76
Забійна жива маса, кг	289,72 ± 3,42	285,32 ± 0,78	282,08 ± 2,22
Забійний вихід, %	59,55	59,48	59,63
Маса шкіри, кг	39,2 ± 0,34	38,4 ± 0,18	38,36 ± 0,33
Вихід шкіри, %	8,06	8,0	8,02
Маса охолодженої півтуші, кг	138,3 ± 1,01	135,8 ± 0,55	135,3 ± 0,89
Маса кісток, кг	24,34 ± 0,33	23,04 ± 0,23	23,02 ± 0,37
Маса м'якушу, кг	111,6 ± 0,55	110,6 ± 0,77	110,1 ± 0,74
Маса хрящів і сухожилок, кг	2,39 ± 0,10	2,15 ± 0,03*	2,14 ± 0,04*
Вихід кісток, %	17,6	17,0	17,01
Вихід м'якушу, %	80,7	81,4	81,4
Вихід хрящів і сухожилок, %	1,73	1,58	1,58
М'якушу на кг кісток	4,59	4,80	4,78

* P < 0,05

Продовження підсисного періоду дещо вплинуло на морфологічний склад півтуш дослідних бугайців (табл.2). Встановлено, що із скороченням тривалості підсису на 2-3 місяці зростає маса кісток (P < 0,05) і відповідно їх вихід, а також збільшується вихід інших неїстівних складових півтуш – хрящів і сухожилок (P < 0,05). Із отриманих

даних видно, що при практично однаковому виході їстівної частини туші у всіх групах знижується вихід м'яса на 1 кг кісток у I групі.

Висновки. Вік відлучення ангуських бугайців із 6-7 до 4 місяців впливає:

- на зростання середньодобового та абсолютного приросту живої маси після відлучення до 18 місяців відповідно на 19,5 і 28,7%, ($P < 0,001$);

- на морфологічний склад півтуш дослідних бугайців - зростає маса кісток ($P < 0,05$) і відповідно їх вихід, а також збільшується вихід інших не їстівних складових півтуш – хрящів і сухожилок ($P < 0,05$), знижується вихід м'яса на 1 кг кісток на 4,5%.

Список використаної літератури

1. Grings E. E., Short R. E., Klement K. D., Geary T. W., MacNeil M. D., Haferkamp M. R., Heitschmidt R. K. Calving system and weaning age effects on cow and preweaning calf performance in the Northern Great Plains // J. Anim. Sci.- 2005.- V. 83.- P.2671-2683

2. Kruse R.E., Tess M.W., Grings E.E., Heitschmidt R.K., Phillips W.A., Mayeux Jr. H.S. Evaluation of beef cattle operations utilizing different seasons of calving, weaning strategies, post-weaning management, and retained ownership // Western Section of Animal Science Proceedings - 2004.- V. 55. – P.122-125.

3. Story C. E., Rasby R. J., Clark R. T., Milton C. T. Age of calf at weaning of spring-calving beef cows and the effect on cow and calf performance and production economics // J. Anim. Sci.- 2000.- V.78. – P.1403.

4. Phillips W. A., Grings E. E., Short R. E., Heitschmidt R. K., Coleman S. W., Mayeux H. S. Effect of calving season on stocker and feedlot performance // Prof Anim. Sci. - 2006.- V. 22. – P. 392.

5. Schoonmaker J. P., Loerch S. C., Fluharty F. L., Zerby H. N., Turner T. B. Effect of age at feedlot entry on performance and carcass characteristics of bulls and steers // J. Anim. Sci.- 2002.- V. 80. – P. 2247.

6. Fluharty F. L., Loerch S. C., Turner T. B., Moeller S. J., Lowe G. D. Effects of weaning age and diet on growth and carcass characteristics in steers // J. Anim. Sci. - 2000. – V. 78. – P.1759.

7. Нормы и рационы кормления сельскохозяйственных животных: справочное пособие/ [под ред. Калашникова А.П., Клейменова Н.И.] – М: Агропромиздат, 1985

8. Методические рекомендации по оценке мясной продуктивности и качества мяса крупного рогатого скота. ВАСХНИЛ. – М., 1990. – 86с.

9. Методика оцінки бугаїв м'ясних порід / Відпов. за вип. А.М. Угнівенко.- К.:Видавничий центр НАУ, 2005.- 16с.